

ระเบียบกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

ว่าด้วยการตรวจสอบสถานประกอบกิจการ

ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑

พ.ศ. ๒๕๖๘

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงระเบียบกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานว่าด้วยการตรวจสอบสถานประกอบกิจการตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ ให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ เพื่อให้การตรวจสอบสถานประกอบกิจการของพนักงานตรวจแรงงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยมีความเหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน และทำให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ อธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน จึงวางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานว่าด้วยการตรวจสอบสถานประกอบกิจการตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ พ.ศ. ๒๕๖๘”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิก

(๑) ระเบียบกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานว่าด้วยการตรวจสอบสถานประกอบกิจการตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ พ.ศ. ๒๕๕๘

(๒) ระเบียบกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานว่าด้วยการตรวจสอบสถานประกอบกิจการตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๙

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑” หมายความว่า พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และกฎกระทรวงที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้

“พนักงานตรวจแรงงาน” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑

“เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า ข้าราชการของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕

“สถานประกอบกิจการ” หมายความว่า หน่วยงานแต่ละแห่งของนายจ้างที่มีลูกจ้างทำงานอยู่ในหน่วยงานและหมายความรวมถึงสำนักงานของนายจ้างและสถานที่ทำงานของลูกจ้าง

“การตรวจสอบสถานประกอบกิจการ” หมายความว่า การที่พนักงานตรวจแรงงานเข้าไปในสถานประกอบกิจการ เพื่อตรวจสอบสภาพการทำงานของลูกจ้างและสภาพการจ้าง สอบถามข้อเท็จจริง ถ่ายภาพ

ถ่ายสำเนาเอกสารที่เกี่ยวกับการจ้าง การจ่ายค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด ค่าล่วงเวลาในวันหยุด หรือเงินอื่นตามที่กฎหมายกำหนด และทะเบียนลูกจ้าง เก็บตัวอย่าง วัสดุหรือผลิตภัณฑ์เพื่อวิเคราะห์เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน และกระทำการอย่างอื่นเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงในอันที่จะปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑

“ปรับเป็นพินัย” หมายความว่า คำสั่งเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งสั่งให้ผู้กระทำความผิดทางพินัยต้องชำระค่าปรับเป็นพินัยไม่เกินอัตราโทษปรับที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑

“ความผิดทางพินัย” หมายความว่า การกระทำหรืองดเว้นการกระทำอันเป็นความผิดซึ่งมีโทษปรับสถานเดียวตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

ข้อ ๕ ให้พนักงานตรวจแรงงานซึ่งเป็นข้าราชการและพนักงานราชการในสังกัดกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน และสำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน ซึ่งปฏิบัติงาน ณ กรุงเทพมหานคร หรือจังหวัดอื่น ดำเนินการตรวจสอบสถานประกอบกิจการที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ ในลักษณะเป็นการตรวจกำกับตามกฎหมาย ตรวจสอบกรณีมีการกล่าวหาหรือมีความปรากฏด้วยวิธีอื่นใด หรือตรวจทั่วไปตามแผนงาน นโยบาย หรือข้อสั่งการของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน เพื่อบังคับให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑

ในกรณีตรวจสอบสถานประกอบกิจการตามวรรคหนึ่งแล้วปรากฏว่า นายจ้างอาจมีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ ให้พนักงานตรวจแรงงานดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงโดยไม่ล่าช้า และดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) กรณีนายจ้างฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งเป็นความผิดทางพินัย ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ และระเบียบ หรือแนวปฏิบัติการสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานว่าด้วยการปรับเป็นพินัย โดยไม่ต้องมีคำสั่ง

(๒) กรณีนายจ้างฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งมีโทษความผิดทางพินัย ให้พนักงานตรวจแรงงานมีคำสั่งเป็นหนังสือตามมาตรา ๑๓๙ (๓) แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ ให้นายจ้างปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย เว้นแต่เป็นความผิดอย่างหนึ่งอย่างใดตามข้อ ๙ ให้ดำเนินคดีทางพนักงานสอบสวน

ข้อ ๖ ในกรณีพนักงานตรวจแรงงานมีคำสั่งตามข้อ ๕ วรรคสอง (๒) ให้แจ้งสิทธิอุทธรณ์คำสั่งให้นายจ้างทราบไว้ท้ายคำสั่ง เพื่อให้นายจ้างที่ไม่เห็นด้วยกับคำสั่ง อุทธรณ์ต่ออธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายภายในระยะเวลาที่กำหนดในคำสั่ง

กรณีมีการอุทธรณ์คำสั่งตามวรรคหนึ่ง ให้นำระเบียบหรือแนวปฏิบัติกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานว่าด้วยการรับและการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองและที่แก้ไขเพิ่มเติมมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๗ ให้พนักงานตรวจแรงงานซึ่งเป็นข้าราชการในสังกัดส่วนราชการอื่นนอกจากข้อ ๕ ดำเนินการตรวจสอบสถานประกอบกิจการในลักษณะเป็นการตรวจทั่วไปตามคู่มือการตรวจสอบสถานประกอบกิจการของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน เพื่อให้นายจ้างหรือลูกจ้างปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ โดยให้จัดทำแผนการตรวจในรอบหนึ่งเดือนประสานงานกับพนักงานตรวจแรงงานตามข้อ ๕ เป็นการล่วงหน้าเพื่อมิให้เกิดความซ้ำซ้อนในการตรวจ

เมื่อได้ดำเนินการตรวจสอบสถานประกอบกิจการตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้พนักงานตรวจแรงงานดังกล่าวประสานแจ้งผลการตรวจต่อพนักงานตรวจแรงงานตามข้อ ๕ เพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

ข้อ ๘ ในกรณีพนักงานตรวจแรงงานในสังกัดส่วนราชการอื่นตรวจสอบสถานประกอบกิจการตามข้อ ๗ แล้วพบเห็นเอง หรือมีการกล่าวหา หรือความปรากฏด้วยวิธีอื่นใด ว่านายจ้างฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ ให้ประสานพนักงานตรวจแรงงานตามข้อ ๕ โดยไม่ล่าช้า เพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ ทั้งนี้ พนักงานตรวจแรงงานนั้นจะร่วมดำเนินการด้วยก็ได้

กรณีตามวรรคหนึ่ง หากเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับสิทธิการได้รับเงินตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ และลูกจ้างประสงค์ให้พนักงานตรวจแรงงานดำเนินการตามหมวด ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ ให้พนักงานตรวจแรงงานแจ้งให้ลูกจ้างหรือทายาทโดยธรรมของลูกจ้าง กรณีลูกจ้างถึงแก่ความตาย แล้วแต่กรณี ยื่นคำร้องต่อพนักงานตรวจแรงงานเมื่อพนักงานตรวจแรงงานผู้รับผิดชอบได้รับคำร้องแล้วให้ดำเนินการตามระเบียบกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานว่าด้วยการรับคำร้องและการพิจารณาคำร้องของพนักงานตรวจแรงงานตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ พ.ศ. ๒๕๕๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ข้อ ๙ กรณีพนักงานตรวจแรงงานดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงตามข้อ ๕ วรรคสอง แล้วปรากฏข้อเท็จจริงว่า มีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ ในกรณีดังต่อไปนี้ ให้ดำเนินคดีอาญาด้วยการร้องทุกข์หรือกล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวน โดยไม่ต้องมีคำสั่งให้นายจ้างปฏิบัติโดยไม่ล่าช้า

(๑) ความผิดที่มีพฤติการณ์พิเศษ หรือเกิดผลกระทบกับลูกจ้างจำนวนมาก

(๒) ความผิดตามมาตรา ๔๙ และมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑

(๓) ความผิดตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ และมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ ประกอบข้อ ๔ แห่งกฎกระทรวง คุ้มครองแรงงานในงานเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๕๗ เฉพาะมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติ คุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑

(๔) ความผิดตามมาตรา ๑๕๐ หรือมาตรา ๑๕๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติ คุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ เฉพาะความผิดที่กระทำต่อพนักงานตรวจแรงงาน

(๕) ความผิดตามมาตรา ๓๗ มาตรา ๓๘ มาตรา ๓๙ มาตรา ๓๙/๑ มาตรา ๔๒ มาตรา ๔๓ และมาตรา ๔๘ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งเป็นสาเหตุโดยตรง ที่ทำให้ลูกจ้างได้รับอันตรายสาหัส หรือถึงแก่ความตาย

(๖) ความผิดที่มีการกระทำความผิดอาญาตามกฎหมายอื่นรวมอยู่ด้วยไม่ว่าจะเป็นการกระทำ ความผิดกรรมเดียวหรือหลายกรรมต่างกัน

การดำเนินคดีอาญาตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาและการเปรียบเทียบผู้กระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน ความปลอดภัยในการทำงาน คุ้มครองผู้รับงานไปทำที่บ้าน กฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ และแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๘

ข้อ ๑๐ ให้พนักงานตรวจแรงงานติดตามผลการปฏิบัติตามคำสั่งของนายจ้างตามข้อ ๕ วรรคสอง (๒) และดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) กรณีนายจ้างได้ปฏิบัติตามคำสั่งภายในระยะเวลาที่กำหนด หรือได้ปฏิบัติตามคำวินิจฉัย ของอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายภายในระยะเวลาที่กำหนด การดำเนินคดีอาญาต่อนายจ้างให้เป็น อันระงับไป

(๒) กรณีนายจ้างไม่ได้ปฏิบัติตามคำสั่งให้ถูกต้องภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้ โดยไม่ล่าช้า

(ก) ความผิดทางพินัย ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติว่าด้วย การปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ ระเบียบ หรือแนวปฏิบัติกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานว่าด้วย การปรับเป็นพินัย

(ข) ความผิดมูลฐานตามคำสั่งพนักงานตรวจแรงงาน ให้พนักงานตรวจแรงงานดำเนินคดีอาญา ตามระเบียบกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาและการเปรียบเทียบผู้กระทำ ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน ความปลอดภัยในการทำงาน คุ้มครองผู้รับงาน ไปทำที่บ้าน กฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ และแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๘

ข้อ ๑๑ การตรวจสอบสถานประกอบกิจการ การดำเนินการอื่นใดอันสืบเนื่องมาจากการตรวจสอบสถานประกอบกิจการ การรับและวินิจฉัยคำร้องของพนักงานตรวจแรงงาน ให้พนักงานตรวจแรงงาน หรือนิติกรรายงานในระบบรายงานผลการปฏิบัติงานของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานทุกครั้ง โดยไม่ล่าช้า

ข้อ ๑๒ การตรวจแรงงานของพนักงานตรวจแรงงานที่ได้ดำเนินการตามระเบียบกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานว่าด้วยการตรวจสอบสถานประกอบกิจการตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ พ.ศ. ๒๕๕๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ก่อนวันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับให้ดำเนินการต่อไปจนเสร็จสิ้นกระบวนการ

ข้อ ๑๓ ให้อธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานรักษาการตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

เรือเอก สาโรจน์ คมคาย

อธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน